

'InZicht' licht u in over nieuwe boeken, congressen en lezingen in taalkundig Nederland en België. Vermelding in deze rubriek betekent niet dat de redactie ze aanbeveelt. Voor een zo volledig mogelijk beeld hebben wij ook uw hulp nodig. Weet u iets waarvan u denkt dat het in deze rubriek thuishoort, laat het ons dan weten. Verschijningsdata en prijzen onder voorbehoud.

Pools

Sinds hun vaderland in 2004 tot de Europese Unie is toegetreden, is het aantal Polen in Nederland enorm toegenomen. Sommige schattingen gaan uit van een kleine 100.000. Steeds meer van hen blijven hier ook wonen. Omdat ze als EU-ingezetenen niet hoeven in te burgeren, zijn ze niet verplicht om Nederlands te leren, maar vooral de jongeren onder hen zijn bereid dat wél te doen – zodat ze zich niet langer hoeven te behelpen met het door Jan Kuitenbrouwer zo genoemde 'Klusperanto', het mengtaaltje waarmee met name de Poolse bouwvakkers worden geassocieerd ("Listen, wir müssen praten kucken slapkammer where you want radiator").

Tegelijkertijd zijn er ook in Polen zelf veel Polen die Nederlands leren. Onze taal wordt er onderwezen aan acht universiteiten. Tot voor kort had men daarbij enkel de beschikking over een eendelig, sterk verouderd zakwoordenboek. Hoogste tijd, al met al, voor een goed woordenboek Pools-Nederlands, en dat is eind vorig jaar verschenen bij uitgeverij Pegasus, tevens uitgever van de grote woordenboeken Russisch en Roemeens.

Het woordenboek is samengesteld door teams van de universiteiten van Warschau, Wroclaw en Amsterdam. Het heeft een tijdje op zich laten wachten – er werd al in 1997 aan begonnen – maar het resultaat is een kloek, tweedelig, gedegen woordenboek, waarin het hedendaagse Pools en Nederlands te vinden zijn. Het deel Nederlands-Pools telt zo'n 47.000 artikelen (met circa 62.000 betekenissen en ruim 60.000 voorbeelden), en het deel 'polsko-niderlandzki' bevat ruim 32.000 artikelen (met circa 45.000 betekenissen en meer dan 62.000 voorbeelden). Bovendien bevat dit deel een 'tabel grammatyczne', oftewel een grammaticaal compendium van het Pools.

- *Woordenboek Pools-Nederlands* is vervaardigd onder hoofdredactie van prof. dr. Zofia Klimaszewska en dr. René Genis en kost € 75,- (gebonden, 1176 blz.). ISBN 978 90 6143 330 9
- *Woordenboek Nederlands-Pools* is vervaardigd onder hoofdredactie van prof. dr. Zofia Klimaszewska, prof. dr. Norbert Morciniec en dr. René Genis en kost € 75,- (gebonden, 1120 blz.). ISBN 978 90 6143 329 3

■ FRANS VAN DE STRAAT

Wie Frankrijk wat beter kent, weet dat er meerdere soorten Frans zijn. Want behalve het literaire hoog-Frans heb je ook nog de dagelijkse omgangstaal en het argot, de taal van de straat. De eerste twee

registers zijn voor francofone buitenlanders nog wel te volgen zolang er langzaam gesproken wordt, maar het derde is veel weerbarstiger. Voor degenen die toch een poging willen wagen, is er het woordenboek *Populair Frans-Nederlands*. Dit boek geeft vertalingen van woorden en uitdrukkingen uit het stadsplat, zoals *rixé* ('vechtpartij') en *rnouch* ('agent'), en vaak wordt daar nog een voorbeeldzin aan toegevoegd ("Paraît qu'y a eu une rixe avec les rnouchs"). Een deel van de woorden is afkomstig uit het zogenaamde Verlan, het slang van de Parijse cités, dat bestaat uit omgedraaide woorden als *leurdi* (van *dealer*) en *lassedeg* (van *dégueulasse*, 'smerig'). Bestelinformatie: www.arti-choc.info.

Populair Frans-Nederlands. Woordenboek van het Frans dat u op school nooit leerde van Nicholas Rey e.a. is een uitgave van Arti-choc en kost € 18,95 (gebonden, 201 blz.). ISBN 978 90 804111 2 8

■ BUITENLANDSE ACHTERNAMEN

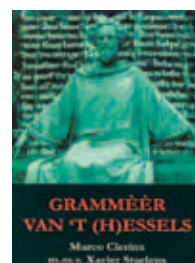

Jan Spindel heeft als amateurgenealoog veel belangstelling voor achternamen. Eerder schreef hij al boeken over namen die met de woorden *smid*, *meier* en *molen* te maken hebben, en onlangs verscheen van zijn hand *Buitenlandse familienamen in Nederland*. Dit boek inventariseert

importnamen van allerlei oorsprong die door de eeuwen heen (maar soms ook vrij recent) in Nederland zijn terechtgekomen – waar ze vaak werden verbasterd en verholandst (zo is de naam Piekhaar afkomstig van de Franse naam Picart). De namen zijn geordend naar het land van herkomst (en als dat er niet is, zoals bij zigeunernamen, naar etnische achtergrond). Bij iedere nationaliteit geeft Spindel eerst historische bijzonderheden, zoals de reden van immigratie, om vervolgens iets over de meestvoorkomende achternamen te vertellen. Bestelinformatie: www.onsergoed.com/Boeken.html.

Buitenlandse familienamen in Nederland is verschenen bij Uitgeverij Alvo en kost € 19,45 (gelijmd, 228 blz.). ISBN 978 90 75010 20 6

■ HASSELTS

Hasselt is de hoofdstad van de Belgische provincie Limburg, en de geboortegrond van Hendrik van Veldeke (ca. 1150-ca. 1184), van wie wel gezegd wordt dat hij de eerste bij naam bekende 'Lage

Lander' was die in het Nederlands schreef. In Hasselt spreekt men van oudsher Hessels, een Limburgs dialect met ook zekere Brabantse invloeden. Eind vorig jaar verscheen de *Grammeër van 't (H)essels*, een kloeke grammatica die het dialect tot in de details beschrijft. Alle woordsoorten, van werkwoorden tot tussenwerpsels (en zelfs vloeken), worden uitgebreid besproken en geïllustreerd met voorbeeldzinnen. Bestelinformatie is te vinden op www.veldeke.net/Grammeer.htm.

Grammeër van 't (H)essels van Marco Clerinx en Xavier Staelens is een uitgave van Veldeke Hasselt en kost € 24,95 excl. porto (ingenaaid, 694 blz.). ISBN 978 908142 560 5

■ MAASTRICHTS (IN 'T MESTREECHS)

De Nederlandse provincie Limburg heeft Maastricht als hoofdstad. Men spreekt er Mestreechs, een Limburgs dialect met ook

enige Franse invloeden. Dit stadsdialect is het onderwerp van *Mestreechs. 't Verhaal vaan eus taol*, een in het Maastrichts geschreven mini-encyclopedie. Het boek behandelt de historie van het

Mestreechs, de veranderingen die het heeft ondergaan, en de vorm (grammatica, spelling, uitspraak, woordenschat, etc.) die het nu heeft. Verder wordt er aandacht geschonken aan belangrijke publicaties over het Maastrichts, en – ter vergelijking – ook aan de andere Limburgse stadsdialecten als het Heerlens, Kerkrads en Roermonds. Bestelinformatie: www.onderweg.info.

Mestreechs. 't Verhaal vaan eus taol van Flor Aarts is een uitgave van Stichting Onderweg en kost € 24,95 (gebonden, 230 blz.). ISBN 978 90 810787 57

■ BAZENBARGOENS

Paul Verburgt, zelf ooit manager, onderscheidt in zijn boek *Bazenbargoens* twee soorten managersjargon: ten eerste (veelal Engelse) vaktermen als *targets*, *control* en *human resources*, en ten tweede

een repertoire van doodoeners die iedere vorm van discussie afkappen. Voorbeelden zijn 'Dat moeten we niet willen', 'Je moet durven loslaten', 'Je moet het spel nu eenmaal meespelen' en 'Dat parkeren we even.' Het is deze laatste categorie waarop Verburgt zijn pijlen richt. In twintig columns laat hij zien hoe dit soort alledaags klinkende 'machtswoorden' worden ingezet met als doel "afhouden, klein houden en stilhouden". Bestelinformatie: www.minimalmanagement.nl.

Bazenbargoens is verschenen bij Uitgeverij Quist en kost € 9,95 excl. porto (ingenaaid, 45 blz.). ISBN 978 90 77983 53 9

■ SCHRIJVEN OP INTERNET

Met de komst van het internet is het erg gemakkelijk geworden om zonder tussenkomst van een uitgever teksten aan de man te brengen. Voor beginnende schrijvers is dat mooi, maar via een

website of weblog publiceren betekent nog niet dat je ook gelezen wordt. Hoe je dat kunt bereiken, is het onderwerp van *Schrijfwijzer voor het web*, van de ervaren blogschrijvers Merel Roze en Chrétien Breukers. Ze geven uitleg over de praktische kanten

en de nieuwe mogelijkheden van het schrijven voor het beeldscherm, over hoe je je werk kunt promoten (via Google en anderszins) en hoe je jezelf "als merk kunt profileren" – en ten slotte komen nog de mogelijkheden voor wisselwerking tussen papieren en elektronische publicaties aan bod.

Schrijfwijzer voor het web is een uitgave van Augustus en kost € 13,50 (gelijmd, 144 blz.). ISBN 978 90 457 0295 7

■ CRYPTOGRAMMEN

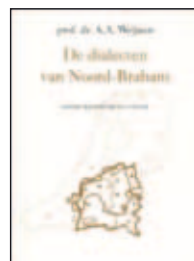

Geroemd door zijn collega's, geliefd bij zijn lezers, puzzelmaker Piet Burger (1929-2009) was "de koning van het cryptogram". Zijn overlijden was voor zijn voormalige werkgever Elsevier

aanleiding voor de heruitgave van zijn *Cryptogrammen. Leed... vermaak... uit 1978*. Deze "handleiding voor cryptogramoplossers" volgt de (taal)lijnen waarlangs de puzzelbouwer aan zijn cryptische omschrijvingen komt. De oorspronkelijke tekst (inclusief zo'n dertig nog te maken puzzels) is aangevuld met een interview met Burger, en een necrologie.

Cryptogrammen. Een handleiding is een uitgave van Elsevier en kost € 14,95 (gelijmd, 130 blz.). ISBN 978 90 6882 728 6

■ BRABANTS

In 1952 verscheen *De dialecten van Noord-Brabant*, waarin de Nijmeegse hoogleraar A.A. Weijnen (1909-2008) een eerste kennismaking biedt met de Brabantse dialecten en de studie daarvan. In

1987 werd het boekje opnieuw uitgegeven, uitgebreid met een hoofdstuk waarin alle onderwerpen uit 1952 nog even kort werden besproken, en waar nodig aangevuld. Vorig jaar verscheen er ter gelegenheid van Weijners honderdste geboortedag wéér een nieuwe uitgave van. Ook hierin is een nieuw hoofdstuk toegevoegd (van Jos Swanenberg en Joep Kruijsen), deze keer over de ontwikkelingen in de studie van het Brabants, en over de veranderde status van het dialect.

De dialecten van Noord-Brabant is verschenen bij Uitgeverij Veerhuis en kost € 14,95 excl. porto (ingenaaid, 80 blz.). Bestellingen: info@erfgoedbrabant.nl. ISBN 978 90 8730 025 8

■ PORTUGEES

Van Dales praktijkwoordenboeken Portugees zijn nu ook op cd-rom verkrijgbaar, onder de titel *Elektronisch middelgroot woordenboek Portugees* (in totaal 93.000 trefwoor-

den). Deze uitgave bestrijkt vooral de hedendaagse woordenschat: woorden van nu zoals gebruikt in de media en op internet. Ook het Braziliaans-Portugees komt uitgebreid aan de orde. De gegeven vertalingen worden waar nodig verduidelijkt met voorbeeldzinnen; aanvullende informatie over taalkundige en encyclopedische onderwerpen is te vinden in pop-ups. Systeemvereisten: Windows 2000/XP/Vista/7. Voor het activeren van het woordenboek is een internetverbinding nodig.

Elektronisch middelgroot woordenboek Portugees is een uitgave van Van Dale en kost € 99,-. ISBN 978 90 6648 345 3

■ TAALKUNDE OLYMPIADE

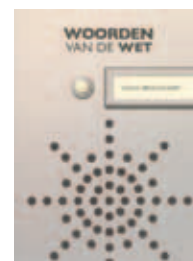

Half februari werd voor de tiende keer de Leidse Taalkunde Olympiade gehouden. Tijdens deze wedstrijd krijgen vwo-scholieren taalkundige vraagstukken voorgelegd, die ze met een scherpe blik, ge-

zond verstand en een flinke dosis creativiteit moeten kunnen oplossen. Vijftig van die opgaven zijn nu gebundeld in *Van Sanskriet tot spijkerschrift*. Anders dan de titel doet vermoeden gaan de vragen niet alleen over eeuwenoude talen, maar net zo goed over hedendaagse, van dichtbij en van ver weg. De opgaven vereisen geen voorkennis van de desbetreffende talen. (Zie ook het artikel op blz. 63 en de lezersaanbieding op blz. 73.)

Van Sanskriet tot spijkerschrift. Breinbrekers uit andere talen van Alexander Lubotsky en Michiel de Vaan is een uitgave van Amsterdam University Press en kost € 19,95 (ingenaaid, 151 blz.). ISBN 978 90 8964 179 3

■ TAAL VAN DE WET

Juridisch taalgebruik zoals dat te vinden is in wetten, contracten, akten etc. blinkt meestal niet uit door leesbaarheid. De opstellers lijken maar één zorg te hebben, namelijk het dichten van alle mogelijke mazen; of hun woordenbrij een voor de

burger leesbare tekst oplevert, is van minder belang. Toch kan het wel degelijk anders, zo meent voormalig juridisch vertaler Hugo Brouckaert. In zijn *Woorden van de wet* laat hij zien hoe juridische teksten helderder gemaakt kunnen worden door te letten op grammatica, woordkeuze en stijl. ►

Het boek is geschreven vanuit een Vlaamse optiek, en besteedt daarom relatief veel aandacht aan (het vermijden van) gallicismen. Meer informatie: www.diekeure.be.

Woorden van de wet is een uitgave van Die Keure en kost € 39,- excl. porto (ingenaaid, 106 blz.). ISBN 978 90 4860 414 2

■ KLANKWOORDENBOEK

Het *Junior klankwoordenboek* van taalkundige en jeugdboekenschrijver Wim Daniëls inventariseert woorden waarin klank om de een of andere reden een grotere rol speelt dan bij gewone woorden. Daniëls onderscheidt vier soorten: klanknabootsingen (*slurpen*), klankschilderingen (*flater* en *flut*, woorden waarin “via de klank een bepaald

gevoel of bepaalde indruk wordt opgeroepen”), speelse woordvormen (*wipwap* en *flikflak*) en uitroepen (*au*, *oei*). Bij elk woord vertelt Daniëls niet alleen wat het betekent, maar ook waarom het een klankwoord is, en daardoor is dit woordenboek ook een beetje een leesboek. Voor kinderen vanaf tien jaar.

Junior klankwoordenboek. Welke woorden laten onze taal het sterkst klinken? (met illustraties van Roger Klaassen) is een uitgave van Van Dale en kost € 29,95 (gebonden, 272 blz.). ISBN 978 90 6648 872 4

EN VERDER

■ *Check je presentatie. Stappenplan voor boeiende presentaties en speeches* van Eric Tiggeler. Korte en bondige handleiding met veel tips voor het schrijven van “een tekst die lekker leest en gemakkelijk kan worden voorgedragen”. Sdu, € 11,95 (ingenaaid, 87 blz.).

ISBN 978 90 12 58129 5

■ *Waar een wil is, ben ik weg!* Bloemlezing van “spreukwoorden” (verbasterde spreekwoorden à la ‘Goede wijn is nog geen bier’) die werden aangedragen door luisteraars van het radioprogramma van Veronica-dj Patrick Kicken. Zilver Pockets, € 7,95 (gelijmd, 174 blz.).

ISBN 978 90 417 6258 0 ■